

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

עירובין סג-סט | פרשת בראשית | גליון מס' 41

דף סג.

צורבא מרבנן חזי לנפשי - כתב בס' גליוני הש"ס דדווקא לנפשי אבל לא לאביו ולאחיו ואם יש לו חלק באותה הוראה אפי' שמונה שבשמינית מותר כו', שו"ת חות יאיר סי' קכ"ב.

אמר ר' אבא בר זבדא כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם - ביאור הענין כתב העין יעקב וז"ל: "כל הנותן מתנותיו לכהן אחד ומרעיב לשאר הכהנים מדה כנגד מדה מביא רעב לעולם" עכ"ל.

ונציין לנידון מעניין שכתב בס' חשוקי חמד (פאה פרק ח משנה ב) וז"ל שם: שאלה. אדם שיש לו לתת פדיון הבן וגם תרומות ומעשרות וגם מתנות כהונה, האם יתן את הכל לכהן אחד?

תשובה. נאמר בשו"ע (יו"ד סימן סא סכ"א): מתנות כהונה נוהגות בכל מקום, בין בארץ בין בחוצה לארץ, בין בפני הבית בין שלא בפני הבית. ויש מי שאומר שאינן נוהגות בחוצה לארץ, וכן נהגו. וכתב על כך הפלתי (שם סק"ו, ציינו בפת"ש סק"ח): אם ירצה להחמיר וליתן לכהן לקיים מצות עשה לית ביה משום יוהרא. ובאמת לא ידעתי אנשי מעשה המחמירין בכמה דקדוקי מצות וחומרות, למה אינם מהדרים לקיים מצות עשה של תורה, אשר לדעת רוב מחברים נוהג בחוץ לארץ, ורוב חז"ל בש"ס שנהגו בו. ואפשר הואיל אין לנו בעו"ה כהן ידוע מיוחס רק כהני חזקות. ובאמת חתני הרב החסיד המפורסם לרבים מהור"ר בנימין וואלף פרענקיל ז"ל כשנעשה פדיון הבן לבנו הילד ה' יאריך ימים, הבחור המופלא ומעולה כהר"ר זעליג יצ"ו, לקח אז בהמה משלו, ומסרו לטבח ליקח הימנו בשר לסעודה, והוא רצה לתתם לכהן שפודה ממנו ילד הנ"ל, ואמר מה איחוש [אולי] הוא רק כהן חזקה, הלא אני פודה בני ממנו. ונתחרט, אולי הוא בכלל דאין ליתן כל מתנותיו לכהן אחד (עירובין דף סג

ע"א) פדיון והזרוע לחיים, ולכך נתן המתנות לחמי הגאון המפורסם מהור"ר יצחק שפירא ז"ל, שאכלן בשביל אשתו חמותי הרבנית מאטי בת חמי זקני הנגיד כהר"ר מרדכי כהן ז"ל, יעו"ש.

הרי לפנינו שהכרתי חשש שלא לתת פדיון הבן וגם את שאר המתנות לכהן אחד, על פי הגמרא בעירובין 'אמר רבי אבא בר זבדא כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם', יעו"ש.

והעיר על כך ביד אפרים דלפי דברי הפר"ח (ס"ק טו) שהוכיח שדוקא באופן קבוע אסור ליתן לכהן אחד, אבל באקראי מותר, אם כן בנידון הפלתי יכל להביא את כל המתנות לכהן אחד, מפני שהיה אקראי בעלמא, יעו"ש.

ויעוין בדרך אמונה (פ"ט מביכורים הי"ז בביאור ההלכה) שציין לכמה מדברי רבותינו הראשונים שמשמע מהם שאפילו באקראי אין ליתן את כל המתנות לכהן אחד, ואם כן אולי הפלתי חשש לשיטות אלו, יעו"ש.

ואפשר אולי לבאר שאפילו לשיטות שבאופן אקראי יכול ליתן לכהן אחד, בנידון של הפלתי חשש שלא ליתן לכהן אחד, או משום שהוא אדם חשוב, וחשש שאם יתפרסם שהוא נתן את כל המתנות שהיו לו לכהן אחד, יבואו כולם ליתן לכהן יחיד זה, ויחשבו שתמיד נותן רק לכהן זה.

ועוד אפשר לומר שמבואר בפלתי שהיה מקום שלא לתת את המתנות לכהן כלל, מפני שאין לנו כהן מיוחס, ודחה סברא זו מפני שפדה אצלו את בנו, ולכן יכול גם להביא לו את המתנות, נמצא שאם יביא לכהן זה את המתנות בגלל שהוא סמך עליו בפדיון בנו, אם כן הוא לעולם יתן את מתנותיו לכהן אחד, ואין זה אקראי בעלמא.

ולענין דינא, יעוין בדרך אמונה (הנ"ל) שהביא שלמעשה דעת רוב הפוסקים שאפשר להביא את

כתב החתם סופר (שבת דף קמז): 'מה שנראה לי שנוולד לן זה מנהג לחדש חידושים יותר מדאי ... אכן ע"י החידושים בכל דף ועמוד עי"ז זוכר הכל ומילתא דתמיה מידבר דכירא, והנסיון מעיד לנו ע"ז ויודע אני בעצמי.'

חסר בהעומק והעיון, ועל זה אמר המלאך שר צבא ד' "בטלתם תלמוד תורה", ומזה רואים שגם אם לומדים, אם אינם ממצים את עצמם ללמוד בכל הכח בעיון כדבעי גם לזה ביטול תורה מיקרי.

וכיוצא בזה מפורסם בשם הגר"ח מבריסק זצ"ל בהא דדן בסוגיא דריש מגילה אי מבטלין תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה, וקשה מאי ביטול תורה שייך בזה, הא קריאת מגילה שהוא ספר מספרי התנ"ך היא בעצמה תלמוד תורה. אלא מכאן מוכח שאם אינו לומד בעיון כדבעי, גם לזה ביטול תורה יקרא. (ס' דף על הדף).

דף סד:

שאינ בנות ישראל פרוצות בכשפים - כתב בחדושי ר' אליעזר משה הורוויץ לבאר דאע"ג דעובדי כוכבים ודאי הוי פריצי. מ"מ לא בעינן למיחש כולי האי לענין נתינה לעובד כוכבים דלמא עביד כשפים דספיקא הוא. וכעין שאמרו בע"ז ט"ו לנכרי מזבן לישראל לא מזבן ר"ל דתלינן לקולא. אבל כשבנות ישראל פרוצות אנו מוזהרין שלא תגיע תקלה כלל לישראל על ידינו אפילו בספק. כמו בההוא ארבא דטבע בחישתא שהביא הרא"ש בע"ז שם וכאן יגיע תקלה ממכשול הנכרי לאותה בת ישראל שעשתה בשאט נפש ויתוסף לה איסור לפני עור על רוב כשפיה ול"ש למיזל בתר רוב עוברי דרכים דאפשר שיכשפו הרבה בככר אחד.

דף סד.

כשכירו ולקטו - הגרש"ק ז"ל בספרו חכמת שלמה (פ' וישלח עה"פ ויקם את חלקת השדה) כותב: הנה ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא, מה שתקנו חז"ל בעירובי חצרות לשכור גם משכירו ולקטו של הנכרי מרומז כאן בקרא ויקן את חלקת השדה אשר נטה אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה, דהנה במדרש אי' דבר אחר ויחן את פני העיר נכנס בע"ש עם דמדומי חמה מבעוד יום וקבע תחומין מבעוד יום, הדא אמר ששמר יעקב את השבת יע"ש, והנה על פי דרכם י"ל דעשה עירובי חצירות, אך הרי היו שם נכרים, לכך קנה המקום מאת בני חמור אף שחמור היה אבי שכם ולא בניו היו אבי שכם וא"כ לא הוי שכם שלהם, מ"מ קנה מהם דלא גרע משכירו ולקטו וא"ש עכ"ד.

מאי דכתיב ורעה זונות יאבד הון, כל האומר שמועה זו נאה, וזו אינה נאה - מאבד הונה של תורה - הנה דעת המהרש"א דאפי' לומר שמועה זו נאה לחוד ג"כ יש האיסור שלא לאמרו משום הדיוק לישנא דקרא "רועה זונות" דהוה נוטריקון זו נאה, ומשמע

המתנות באופן אקראי לכהן אחד, ויש ראשונים שמחמירים בזה. אמנם זרוע לחיים וקיבה נחשבים למתנה אחת, ויכול להביא את כולם לכהן אחד אף לכתחילה, ורק פדיון הבן ומתנות או תרומות ומעשרות יש מקום להחמיר.

עוד נציין בעניין זה ממש"כ בס' יוסף אומץ (יוזפא חלק ב קדימת הצדקה) וז"ל: כתב בספר המוסר (לר"י כלץ, פ"א) וזה לשונו, הנותן לעשרה עניים יש לו יותר שכר מהנותן עשרה פרוטות לעני אחד, והטעם לפי כשנותן עשר פעמים ליבו מתעורר לטובה בכל פעם ופעם, אבל כשהוא נותן בפעם אחת אין ליבו מתעורר אלא פעם אחת. עד כאן לשונו. ובאמת היטיב אשר דיבר מילתיה בטעמיה, אכן בעוניי אחוה דעי אף אני.

ונראה לי שהטעם הוא על דרך שדרשו רבותינו ז"ל על ויהיו מוכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם, אמר ירמיה לפני הקדוש ברוך הוא אפילו בשעה שעושין צדקה הכשילם בבני שאדם שאינם מהוגנים כדי שלא יקבלו עליהם שכר. גם אמרו חכמינו ז"ל בואו ונחזיק טובה לרמאין וכו', דהיינו שמקבלים צדקה אף על פי שאינם צריכים לזה. הנה האדם לא יראה לעיניו מי עשיר ומי עני, ולא למראה עיניו ישפוט מי חסיד ומי רשע, וכההיא עובדא דמסכת תענית דשאל ר' ברוקא לאליהו ז"ל איכא בהאי שוקא בר עלמא וכו', ואחוי ליה אחד דנדמה לפי מלבושו כרשע גמור והולוכו לר' ברוקא, ותו אחוי ליה אתרי אינשי בדיחי שנדמו בעיני ר' ברוקא להדייטים. לכן אם האדם נותן מתנותיו לאדם אחד איכא למיחש פן אינו הגון מצד מעשיו, או שאינו ראוי לקבל מצד שהוא אמוד קצת. אף על פי שמי שמדקדק במעשיו בודאי ידקדק היטב קודם שיתן לאחד מתנה מרובה, מכל מקום יוכל האדם לטעות במחשבתו. אבל אם נותן לכמה וכמה בני אדם אי אפשר שלא יהיו בהם ראויים והגונים, ויכול להיות שעל אותו שהוא בעיניו קל מכולם עליו יקבל שכר היותר גדול. ועל כל פנים ידקדק שלא יתן כל צדקותיו רק לעני אחד, שחכמינו ז"ל אמרו עליו שמביא רעב לעולם.

דף סג:

אמר לו אמש בטלתם תמיד של בין הערבים ועכשיו ביטלתם תלמוד תורה, על איזה מהן באת. א"ל עתה באתי, מיד וילך יהושע בלילה הוא בתוך העמק ואריו"ח מלמד שהלך בעומקה של הלכה - הגאון ר' חיים קרייזוירטה זצ"ל רבה של אנטוורפן אמר לד"ק בשם חמיו הגאון ר' אברהם גרודזינסקי זצ"ל - הי"ד שלא אמרו מלמד שהלך ללמוד או לעסוק בתורה, אלא שהלך ללמוד בעומקה של הלכה, ומזה רואין שהגם שלא פסק פומייהו מגירסא, אלא שהי

דף סה.

אמר ר' חנינא כל המתפתה מיינו וכו' - כתב החיד"א בספרו פתח עינים: שמעתי מהרב המופלא ח"ק כמהר"ח ן' עטר שהיה אומר משם הרב מר זקנו זלה"ה שדקדק דהול"ל כל המתפתה בין ופירש דבר פשוט דהחידוש דלוקח מיין שלו ונותן לו והוא מתרצה בזה אף שהיין הוא שלו מ"מ מחשיב מה שהשתדל ונתן לו בדרך כבוד ומתפייס וז"ש כל המתפתה מיינו דייקא שנותנין לו מיין שלו יש בו מדעת קונו שנאמר וירח ה' וכו' והלא נח לא נתן משלו כלום כי לה' הארץ ומלואה ומדידה קיהיב ועכ"ז וירח ה' את ריח הנחות. וא"כ יפה מדה זו להתפתות מיין שלו אחר זמן רב ראיתי שכבר קדמו מהרש"א בחי"א אגדות ע"ש.

דף סז:

בדרבנן עבדינן מעשה והדר אותבינן תיובתא לבתר הכי א"ל מאי בעית לאותובי וכו' - כתב החיד"א בספרו פתח עינים: הקשה הרב מהר"ר שלמה אבואלעפייא זלה"ה ממ"ש בר"ה דף כ"ט ריש פ' יום טוב ת"ר פעם אחת חל ר"ה להיות בשבת א"ל ריב"ז לבני בתירא נתקע אמר להם נדון א"ל נתקע ואח"ך נדון לאחר שתקעו א"ל נדון א"ל כבר נשמע קרן ביבנ' ואין משיבין לאחר מעשה והרי אמרינן הכא דאחר מעשה מותבינן וראיתי בס' טורי אבן בשיטתו לר"ה שם שכתב וז"ל א"ל נתקע ואח"כ נדון נ"ל דה"ט משום דאמרו פ"ו דערובין בדרבנן עבדינן עובדא ואח"כ מותבינן תיובתא עכ"ל. ולא העיר הרב בסתירת הסוגיות כדקשיתיה להרב מהר"ש אבואלעפייא דהכא אמרו מותבינן והתם אריב"ז אין משיבין לאחר מעשה ויראה משום דהוה פשיטא ליה דמעיקרא קושיא ליתא דיש לחלק דדוקא בעובדא דהכא דאינו מפורסם שנכרי הביא החמין מותבינן וכל כי האי גוונא דאף אי הדר ביה מאריה דשמעתא אין הדבר מפורסם ואינו גנאי כל כך משא"כ התם דאוושא מילתא דנשמעה קרן ביבנה ונתפרסם הדבר מאד ובכה"ג יש גנאי גדול לכך אין משיבין. אבל יש להרגיש דאיך אמר ריב"ז נתקע ואח"כ נדון והוא סבר דאין לדון דיהיה גנאי גדול ואפשר דכונתו לדידכו שאתם רוצים לדון נתקע ואח"כ נדון כיון דהוי דרבנן ובדרבנן עבדינן עובדא והדר מותבינן ולאחר שתקעו גילה דעתו דהכא שאני דנשמעה קרן:

שוב ראיתי להרב הגדול מהר"ם ן' חביב בשיטתו שם בר"ה דאיהו מותיב לה ואיהו מפרק לה שפיר דהכא בסוגיין המותיב סבר דשפיר קמותיב ותיובתא ודאית היא אצלו ומשו"ה אחר מעשה

דאפי' לומר רק שמועה זו נאה לחוד ג"כ מאבד הונה של תורה, משום דכשאומר שמועה זו נאה נראה כאילו מדייק ואומר דשאר השמועות אינם נאות וכדבריו משמע ג"כ בס' קיצור של"ה (דף נ"ג עמ' ד) שכ' להזהיר את המוכרים עליות ס"ת בבהכ"נ, שנוהגים לומר בפר' עשרת הדברות וכו"ב, שפרשה זו נאה. וכתב, שציוה הגאון מהר"ר שמואל אב"ד דפירדא שלא יכריזו כן, דמשמע שפרשה אחרת ח"ו אינה נאה. ע"ש.

ואילו הרש"ש ציין לכמה מקומות בש"ס שמהם חזינן דאמוראים קילסו לשמועה מיוחדת בביהמ"ד, (ברכות י"ד ע"ב, כתובות כ"א, שבועות מ"ה ע"ב, ב"ק כ', ב"ב נ"א, זבחים ב' ע"ב, שבת ק"ד).

וכמו"כ הגאון מהר"ח פלאגי (בס' עיני כל חי בחידושים למס' כתובות דף פ"ה) פליג על המהרש"א וס"ל דאמירה שמועה זו נאה בלחוד לא הוה שום איסור, והאיסור הוא כדמשמע מל' רש"י דהקפידא הוא לומר על שמועה זו נאה ועל שמועה זו אינו נאה, דרק בכה"ג הוה איסור, וההסבר לזה הוא כמ"ש המאירי בסוגיין דכיון שהוא נעשה מכריע בעצמו לומר זו הגון וזו אינו הגון יכול לטעות, וע"ז מאבד הונה של תורה.

והוכחה לזה הוה דחזינן דרבא לא הק' לר"נ אחר שאמר ר"נ שמועה זו נאה, אלא רק אחר שאמר שמועה זו אינו נאה, דמשמע דרק אז יש האיסור.

וראה בשו"ת יביע אומר (חלק ב - יורה דעה סימן טז) שהאריך בנידון זה וכתב דנראה שאף לד' מהרש"א וסיעתו שסוברים שגם באמירת שמועה זו נאה בלבד יש להחמיר, אין זה אלא בשומע דין והלכה כהיא דרב נחמן. אבל השומע איזה חידוש של פלפול או דרשה, ומרוב התפעלותו השבח השביח באמירת זו נאה וקאלוס, אין בזה שום חשש להחמיר. ועוד כתב דבעצם הדבר נראה שאינו איסור גמור ממש, רק מדת ד"א ומנהג יפה שלא לעשות כן. וה"ט דהרמב"ם והטוש"ע השמיטו דבר זה מההלכה.

עוד מצאתי במרומי שדה שכתב: כל האומר שמועה זו נאה וזו אינה נאה. פי' טובה להנאת האדם או אינה טובה, דאין לערב דיני גוף בדיני תורה. אבל לומר זו נאה היינו מעליא הא שמעתתא, או לא מעליא בדעת האדם, רשאין לומר בודאי. (ובזה מיושב קושית הרש"ש והאילת השחר בכתובות פה: שכתב: תא אימא לך מילתא מעליותא וכו'. לכאורה זה הוי כאומר שמועה זו נאה, דאמרינן בעירובין (דף ס"ד ע"א) דמאבד הונה של תורה, ובמהרש"א שם הוכיח דגם האומר שמועה זו נאה בלי שיאמר זו אינה נאה הוי כך. אך לפי הנ"ל מיושב).

לשמור את כל בני ביתם קטנים כאלו וגם לא נשותיהם וחלושי דעת לשמרם בכל יום השבת מבלי להוציא מפתח ביתו החוצה דברים קטנים ומטפחת וקטנים ופתם בידם, וכמה צער ודוחק יסבלו הגדולים הנזהרים ובפרט בענין תפלה בבהכ"נ ביום ש"ק בהבאת הסידורים להתפלל מתוכו וטליתים וכדומה עט"ז סי' שמ"ו סק"ו, א"כ השכל הפשוט גוזר שראוי ומחוייב לתקן החצרים והמבואות בעירוב המתיר טלטול.

ואמנם על כן מצינו לחז"ל במס' ביצה י"ו סוף ע"ב דההוא מרבנן שהיה אוסר לערב ערובי חצרות ב"ט שחל להיות בערב שבת ואמרו עליו שהוראתו לקלקולא, ופריך הש"ס מאי קלקולא הרי החמיה, ומתרץ כיון דמקלקלי ב"י רבים היינו קלקולא. פירש"י, דמקלקלי ב"י רבים ששוכחים ומטלטלים בלא עירוב היינו קלקולא אם הי' מותר לערב אתמול והוא אוסרו עכ"ל. א"כ ק"ו, השתא ומה התם אינו אלא לשבת א' ונקל יכולים להזהר בטלטול שבת א', ומה גם דהמורה ההוא עשה כן משום חומרת יום טוב שלא לערב בע"ש שהוא י"ט קרי ליה קלקולא, מכ"ש שאין להתעצל מלתקן המבואות לשמור העם מקלקולי שבתות כל השנה כולו, והדבר מוטל על הרב הת"ח שבעיר לתקן המבואות ואם לאו מכשול וקולר העם על צווארו כדאמרין בעירובין ס"ח ע"א א"ל רבב"ח לאב"י מבואה דאית ב"י גברי רבב"ח לא להוי בה לא עירוב ולא שיתוף והוצרך אב"י שם להתנצל על המכשלה שתחת ידו יע"ש.

ובס' גליוני הש"ס אחר שהביא את דברי החת"ס כתב: ובזכרוני שראיתי כן באחד הקדמונים כמדומה בשו"ת מהר"ם בר ברוך שכ' כן ברא"י זאת עצמה מכאן ולענ"ד נ' עוד רא"י ברורה דעירוב הוא מצוה מתוספתא במכלתין פרק ב' לא נמנעו בנות ישראל מלשלח עירוביהן ביד בניהן וביד בנותיהן הקטנים כדי לחנכן במצוות.

לאחר שזיכנו ה' להקים את הכולל הייחודי 'בית מדרש גבוה לכהנים' - והוא כולל ערב וכולל יום שישי לכהנים להכינם לעבודת בית מקדשנו שיבנה במהרה בימינו כרצון אדיר חפצו של מרן הח"ח זיע"א, כעת שאיפתנו להקים 'כולל יום שלם' לכהנים, כל מי שיוכל לסייע בדבר גדול ונשגב זה למען בית ה' אלוקינו הן בעצה והן בממוץ שכרו רב למאוד - פנו כעת למס' הטל: 0504166339 או במייל K0504166339@gmail.com

מותבין וכן בכל כיוצא בזה. משא"כ התם דבני בתירא יספוק עלימו ספקא בעלמא אי גזור גם על ב"ד דיבנה ורצו לדון בדבר זה ובכי הא אמר ריב"ז אין משיבין אחר מעשה זהו תורף דבריו והוא חילוק ברור ועמ"ש הרדב"ז בראשונות סי' י"ט והרב אש דת פ' שופטים.

דף סח.

מבואה דאית ב"י גברי רבב"ח כרבנן לא להוי בה לא עירוב ולא שיתוף-החת"ס הביא רא"י מכאן דמצוה לערב ולשתף שכתב בשו"ת חתם סופר (חלק א חאו"ח סימן צט): שאל ממני ידידי הרב נ"י לברר לו בראיות מדברי חז"ל שראוי ונכון לכל קהל עם ישראל בכל מקומות מושבותיהם לתקן מבואותיהם בתיקונים צורת הפתח או שארי תיקונים כיוצא בו כדי שלא יכשלו רוב המון עם בהוצאה מרשות לרשות ביום ש"ק.

דבר זה אינו צריך לפני ולראי' והוא מן השכל ומן המבואר להדיא בדברי חז"ל, השכל מחייב באשר ידוע ששמירת יום ש"ק מעשות כל חפץ הוא אצלנו ממצות הראשיות ומי שאינו משמר כהלכתו הרי הוא ככופר ומומר בכל התורה כולה כמבואר בעירובין ס"ט ע"א, ואיסור הוצאה מרשות הרבים לרשות היחיד או בהיפוך הוא א' מאותן המלאכות שהעובר עליהם הוא מומר לכל התורה כולה, וזה מבואר שם בעירובין ס"ט דההוא גברא נפיק בחומרתא דמדושא, פירש"י שהוא טבעת שבאצבע, ודנהו כדין כופר בכל התורה וכמי שיצא מדת ישראל, וכל כך חמור הדבר עד שאפילו באונס דליקה ח"ו לא התירו להציל לחצר שאינה מעורבת עיין ש"ע א"ח סי' של"ד סעיף יו"ד ובמג"א שם סקי"ד ונ"ל דשלא כדרך מלבוש אפילו מלבוש אסור וכו' ע"ש, ואנו מצווין על הקטנים שלא להרגילם בחילולי שבת כמבואר בש"ע א"ח סימן שמ"ג סעיף א', וכן אסור להרגילו בחילול שבת ומועד אפי' בדברים שהם משום שבות, ומבואר שם דמיירי בקטן שלא הגיע לחינוך שהוא כבן ד' וה' שנים אבל כשהוא בן שש שכבר הגיע לחנוך כמבואר שם בש"ע סימן תי"ז ובמג"א סק"ב שם, וא"כ כל בר דעת ישפוט בשכלו שא"א בשום אופן לקהל ישראל

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב- שמעו ותחי נפשכם.

כמו"כ מתקיים שיעור 'למשכמי קום' לאחר הנה"ח בביהכנ"ס 'תורת משה מציון' רח' החוזה פינת דרכי איש, ו'למאחרי שבת' בביהמ"ד אהל יששכר רח' המגיד ממעזריטש 144 בשעה 10.35 בערב.

ניתן לשמוע את השיעור בקו השיעורים במס' 02-5941069 חדר 791 ולהקיש 1213

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com

בכתובת זו ניתן לקבל גם את הגליון היוצא ע"י 'בית מדרש גבוה לכהנים' ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק.

לתרומות עבור 'בית מדרש גבוה לכהנים' פנו לטל 0504166339 או דרך מכשירי נדרים.